

Maja
Žvorc

Akademik svestranih interesa i djelovanja

Znanstveno-stručni skup

Hrvatski povjesničari umjetnosti: Artur Schneider 1879. – 1946.

Društvo povjesničara umjetnosti Hrvatske, Zagreb,
20. studenog 2013.

U prostorijama Društva povjesničara umjetnosti Hrvatske 20. studenoga održan je znanstveno-stručni skup posvećen iznimno važnom, no na žalost zanemarenom povjesničaru umjetnosti Arturu Schneideru (Zagreb, 1879. – 1946.). Artur Schneider bio je akademik koji je djelovao na području likovne, ali i glazbene te književne umjetnosti: predavao je povijest umjetnosti na zagrebačkom Mudroslovnom fakultetu; obnašao je dužnost ravnatelja Strossmayerove galerije starih majstora; uređivao je Grafičku zbirku Kraljevske sveučilišne knjižnice u Zagrebu; bio je tajnik Hrvatskog glazbenog zavoda i Jugoslavenske sekcije Međunarodnog društva za suvremenu glazbu; objavljivao je dramske tekstove, glazbeno-likovne prikaze, kritike i stručne radove; bavio se književnim i stručnim prevodjenjem; priređivao je izložbe suvremenih umjetnika; popisao je, dokumentirao i snimio djela hrvatske graditeljske i likovne baštine. Ovaj skup organiziran je i održan kao prilog konačnoj valorizaciji Schneiderova impozantna i svestrana rada, a popraćen je izložbom njegovih odabranih radova izloženih u palači Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

Iva Pasini Tržec i Ljerka Dulibić otvorile su skup izlaganjem o Schneiderovoj djelatnosti na mjestu ravnatelja Strossmayerove galerije starih umjetnika (1928. – 1946.) i njegovom doprinosu stručnoj obradi i katalogizaciji građe Galerije, poboljšanju njezine djelatnosti i njezinu očuvanju tijekom Drugoga svjetskog rata. Uslijedilo je izlaganje Vesne Vlašić Jurić i Tamare Ilić Olujić o ulozi Artura

Schneidera kao prvoga voditelja Grafičke zbirke Kraljevske sveučilišne knjižnice (1919. – 1946.) koji je prvi sustavno popisao građu zbirke i prezentirao je povremenim izložbama. Posljednje izlaganje o Schneiderovom radu unutar javnih institucija održala je Nada Bezić govoreći o njegovoj djelatnosti u Hrvatskom glazbenom zavodu (1919. – 1946.) koja je obuhvaćala izvršavanje dužnosti tajnika, vođenje koncertne poslovnice, organizaciju koncerata, uređivanje novopokrenute nakladničke cjeline notnih izdanja te organizaciju knjižnice zavoda.

Nakon početnih izlaganja, uslijedio je niz predavanja povezanih sa Schneiderovim istraživanjem, popisivanjem i dokumentiranjem kulturne baštine na području hrvatskoga priobalja i otoka. Damir Tulić razmotrio je u kojoj je mjeri novovjekovna skulptura hrvatskoga priobalja zastupljena u Schneiderovim istraživanjima te usporedio što se nekoć pretpostavljalo o pojedinim djelima s onime što se o njima zna danas. Mateja Jerman osvrnula se na liturgijske predmete izrađene od plemenitih metala koji su pohranjeni u riznicama crkava i samostana Hrvatskoga primorja, istaknuvši da Schneiderovi popisi predstavljaju prve inventare liturgijske zlatnine i srebrnine pojedinih riznica. Područjem Hrvatskoga primorja bavila se i Iva Jazbec koja je u svom izlaganju razmotrila pitanje zastupljenosti liturgijskoga tekstila u Schneiderovim istraživanjima te usporedila njegovu metodologiju rada s onom talijanskih stručnjaka Antonina Santangela i Carla Cecchellija, koji su u

↑ Sudionici skupa *Hrvatski povjesničari umjetnosti: Artur Schneider (1879-1946)*, ДРУН, 20. studenoga 2013.

okvirno isto vrijeme popisivali predmete sakralne baštine na području Istre i Zadra. Danijel Ciković zaključio je niz izlaganjem o Schneiderovom istraživanju, popisivanju i fotografijskom snimanju predmeta kulturne baštine na otoku Krku, uspoređujući njihovo stanje i spoznaje o tim djelima nekoć i danas.

Posljednja dva izlaganja u prijepodnevnom bloku bila su posvećena Schneiderovoj materijalnoj ostavštini. Marina Bregovac Pisk održala je izlaganje o Schneiderovim bilježkama, knjigama, separatima, novinskim člancima, dopisnicama koje je izmjenjivao s članovima obitelji, razglednicama s reprodukcijama muzejskih predmeta i fotografijama s putovanja koji su pohranjeni u Hrvatskom povijesnom muzeju u Zagrebu, upotpunjujući na taj način sliku o Schneiderovom osobnom i profesionalnom životu. Indira Šamec Flaschar predstavila je projekt

Strossmayerove galerije starih majstora o preventivnoj zaštiti staklenih negativa Schneiderova fotografijskoga arhiva i digitalizaciji snimaka koji bi internetom bili dostupni javnosti kao jedan od glavnih izvora informacija o izgledu i stupnju očuvanosti hrvatske graditeljske i likovne baštine prije Drugoga svjetskoga rata.

Poslijepodnevni blok izlaganja bio je posvećen Schneiderovom istraživanju kulturne baštine kontinentalne Hrvatske. Ana Kaniški razmotrila je utjecaj objavljenih i rukopisnih radova Schneiderova sveučilišnoga kolege Gjure Szabe na njegov istraživački i terenski rad te izvela zaključak da se Schneider obilno koristio Szabinim djelima kao referentnom točkom u svojim istraživanjima. Vlasta Zajec istakla je važnost Schneiderovih izvješća objavljenih u *Ljetopisu Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti* za proučavanje i

rekonstrukciju nekadašnjeg oltarnog inventara zagrebačke katedrale, uspoređujući ih s radovima starijih i suvremenih istraživača. Krasanka Majer Jurišić i Edita Šurina izvijestile su o tekućim radovima obnove franjevačke crkve svetog Ivana Krstitelja u Kloštar Ivaniću, stradale u Drugom svjetskom ratu, koje provodi Hrvatski restauratorski zavod, naglašavajući važnost Schneiderovih fotografskih snimaka u rekonstrukciji unutrašnjosti crkve i dijela inventara. Analizirajući nekoliko članaka austrijskoga publicista i urednika Josefa Bobeka o Ivanu Krstitelju Rangeru, Sanja Cvetnić osvrnula se na Schneiderovo istraživanje i poznavanje Rangerova opusa te utjecaj koji su njegovi radovi imali na stvaranje kritičnoga, povijesno-umjetničkoga suda o Rangerovim djelima. Lovorka Magaš Bilandžić svojim je izlaganjem pokazala Schneiderov doprinos znanstvenome istraživanju i popularizaciji grafike koji je ostvario objavljivanjem knjiga o povijesti scenografije i knjižne umjetnosti, pisanjem tekstova o grafičkim djelima i opusima, angažmanom u likovnom opremanju časopisa *Savremenik* i organiziranjem mnogobrojnih grafičkih izložaba. Nadovezujući se na izlaganje Vlaste Zajec o nekadašnjem inventaru

zagrebačke katedrale, Danko Šourek iznio je pregled raznesenih oltarnih i skulpturalnih djela koja je Schneider dokumentirao na raznim lokalitetima diljem središnje Hrvatske i time postavio temelje za daljnja istraživanja i pokušaj potpune rekonstrukcije zbirke. Posljednje izlaganje održala je Maja Žvorc koja se osvrnula na temu nadgrobnihi spomenika u Schneiderovim istraživanjima, ukazujući na njegovo veliko oslanjanje na rad i djela Gjüre Szabe, ali i objektivniji i manje kritičan stav prema spomenicima od njegova kolege.

Skup je time priveden kraju u ugodnom i opuštenom ozračju. Izlaganjima je pokriven velik dio Schneiderove djelatnosti, od njegova rada u Strossmayerovoj galeriji starih majstora, Kraljevskoj sveučilišnoj knjižnici i Hrvatskome glazbenome zavodu; promoviranja glazbene i likovne umjetnosti; stručno-znanstvenoga rada; do istraživanja, popisivanja i dokumentiranja spomenika hrvatske baštine. Međutim, pojedina područja njegova djelovanja i stvaralaštva, poput književnoga i stručnoga prevođenja te pisanja dramskih tekstova, ostala su netaknuta što samo ukazuje na njegovu uistinu zadivljujuću svestranost i predanost radu. ✕